

Hebrejska Tora – osnovica Biblije
četvrtkom u 10:15,
amdg.ffrz.hr

Vjera u Tori, vjera u Bibliji

Zimski semestar
ak. g. 2021./22.

Hebrejska Tora

— osnovica Biblije

FFRZ: *Izborni predmet uz Biblija* – SZ
(ECTS 3)

amdg.ffrz.hr

→ nastava

četvrtkom, 10:15-12:00

Hebrejska Tora – osnovica Biblije
četvrtkom u 10:15,
amdg.ffrz.hr

Vjera u Tori, vjera u Bibliji

Vjerujte u Boga i u mene vjerujte (Iv 14,1)

učenici – vjernici (Iv 2,11)

molitva i velika vjera majke Kanaanke (Mt 15,28)

Toma – vidio i povjerovao (Iv 20,29)

Lidija: “Prosudite jesam li vjerna” (Dj 16,15)

Ivan Gaju: “Pravi si vjernik” (3 Iv 5)

Hebrejska Tora – osnovica Biblije
četvrtkom u 10:15,
amdg.ffrz.hr

Abraham, vjernik

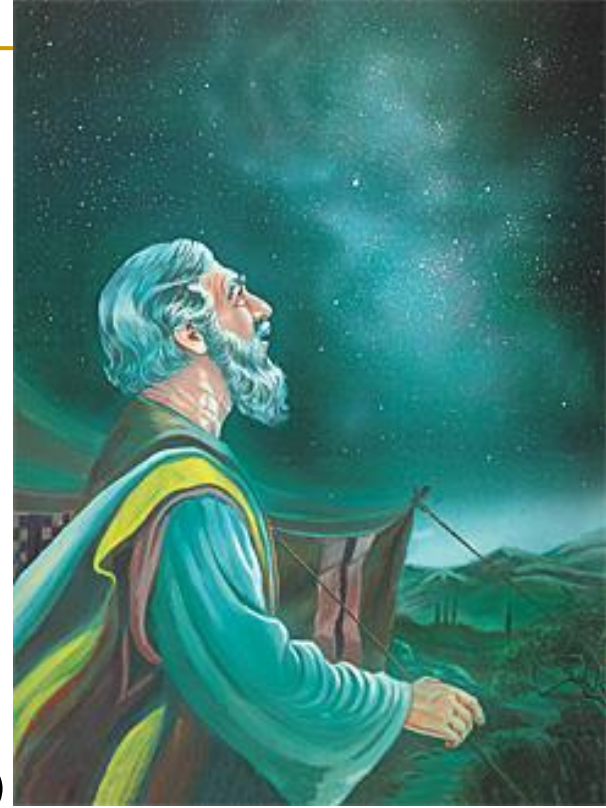
*Pogled u visine
i stečeno povjerenje*

Post 15,1-6 u kontekstu

Abrahamova vjera

- אָמֵן (Post 15,6) [he'emin] pouzdati se, pokloniti povjerenje; “Amen”
 - Prvi: ...*povjerova i uračuna mu se u pravednost* → Rim 4,3; Gal 3,6
- Prva molitva u **15,2s**
 - Dvostruka pritužba:
 - “Što ćeš mi dati?”(2), “Nisi mi dao” (3)
 - *velik narod* (12,2) ⇔ bez djece (11,30)
 - Pronašao riječi
- 3 + 1 Božji odgovor (**15,4s**):
- Ne... (15,4), Pogledaj i broji..., Ovako... (v5)
- “Izvede ga” – neverbalno (אָצַיַּן *jaša* “izvesti” v5)

Pogled prema gore

- Pogledaj! (נבט hi. *hibbit*)
 - Usmjeren, motrilački pogled
- U njega gledajte i razveselite se (נבט Ps 34,6)
 - Mojsije se bojao u Boga gledati (נבט Izl 3,6)
- Pogledao bi u mjedenu zmiju i ozdravio (נבט Br 21,9)
 - Oči upirem Hramu tvojemu (נבט Jn 2,5)
- Gledat će onoga koga su proboli (נבט Zah 12,10; Iv 19,37) Usp. Gledaju na me (Ps 22,18)
 - ← “*pokazat ću ti zemlju*” (12,1)

Abraham i Melkisedek

- “poslije tih događaja...” (Post 15,1)
- Svećenik כהן *kohen* (14,18)
 - Donosi?
- kruh i vino
 - Što radi (v19.20)?
- Blagoslivlja! – koga?
 - Abrahama (19), Boga (20)
 - Potvrđuje Božju pobjedu
 - Plodovi u v22.23:
- יהוה = 1) אל עליון *'el 'el-jon* v18.19.20.22
Bog Svevišnji + 2) tvorac neba i zemlje v19.22
- Abraham se odrekao ratnoga plijena (23)

Sklapanje Saveza

- Bog štit i plaća (Post 15,1)
- Ljudski savezi – ratnički (v13)
 - Eškol i Aner, saveznici u velikom ratu
- Božja objava u 15,12.17:
 - תרדמה *tard^emâ* *tvrd san* (15,12 usp. 2,21);
 - Goruća zublja (KS), plamen (Š.)
 - = Baklja (15,17) – vatra (usp. Izl 3; Dj 2)
- Savez ברית *b^erît* – kako se sklapa? (Post 15,18)
- לאמר *le'mor* “rekavši” (KS), “i reče” (Š) = riječju:
- “Dat ću ti zemlju” – povjerenje pretpostavka

Glagol “vjerovati”

- 1. epistemološko značenje u Izl 4,5:
 - hebr. כִּי kî “vjerovati da” (אמן hifil)
- “On će vjerovati da ti se pokazao יהוה”
- 2. povjerenje među ljudima
 - A) Riječi u Post 42,20
- “Vaše će se riječi potvrditi”
 - Josip od braće traži Benjamina
 - B) Vjerovati nekome u Post 45,26
 - hebr. לֵּ l^e prijedlog smjera
- Jakov ne vjeruje sinovima za Josipa

Korijen אמן *aman*

- A) Čvrst postojan, B) koji hrani, čuva dijete
 - Mojsije Bogu u Br 11,12:
 - “kao što *dojilja* nosi dojenče”
 - Čuvari Ahabovih sinova (2 Kr 10,1)
 - Dadilja drugog Šaulova sina (2 Sam 4,43)
 - “Amen”
 - 3. povjerenje u Boga
 - A) vjerovati Bogu (hebr. לָ *le* “dativ”)
 - Mojsije narodu u Pnz 9,23:
 - “Niste mu *vjerovali* i niste poslušali njegov glas”
-

Vjerovati u Boga

- B) vjerovati u Boga, osloniti se, pouzdati se
- hebr. ב *b^e* prijedlog za “lokativ” ili “instrumental”
 - Kao Abraham u Post 15,6
- B1) negativno:
 - Božji prigovor u Br 14,11 (nakon izviđanja)
- “Dokle ovaj narod neće vjerovati u mene?”
 - Božji prigovor Mojsiju i Aronu u Br 20,12 (Meripske vode)
- “Niste vjerovali u mene.”
 - Mojsije narodu u Pnz 1,32:
- Niste vjerovali

Kako je narod došao do vjere

- B2) vjerovati u Boga, osloniti se na njega
- Korijen אָמַן *aman* (3)
- U Izl 7x, subjekt: zajednica
- B2a) priprava
 - Mojsije Bogu u Iz 4,1:
- Ako mi ne vjeruju (prijedlog הֲ *l^e*)
 - Bog Mojsiju u Izl 4,5: vjerovat će da
 - Bog Mojsiju u Izl 4,8:
- Ako ti ne vjeruju (הֲ *l^e*, zbog 1. znaka)
- Glasu će drugoga znaka vjerovati (הֲ *l^e*)
 - Bog Mojsiju u Izl 4,9:
- Ako ne vjeruju dvama znakovima (הֲ *l^e*)

Zajednica vjernika

- **B2b) vjerovati u Boga, osloniti se na njega**
 - Narod u Izl 4,31:
 - **Došao do pouzdanja (bez prijedloga)**
 - **Mojsije se vratio u Egipat**
 - Susreo Arona, iznio mu sve (4,28)
 - Aron izloži starješinama, Mojsije čini čudesa (30)
 - Vjera naroda (4,31):
 - **Klanjaju se Bogu jer ih je *pohodio***
-

Kako nastaje vjernička zajednica

Prijelaz preko Crvenoga mora (Izl 14)
Slika Izlaska – Otkupljenja

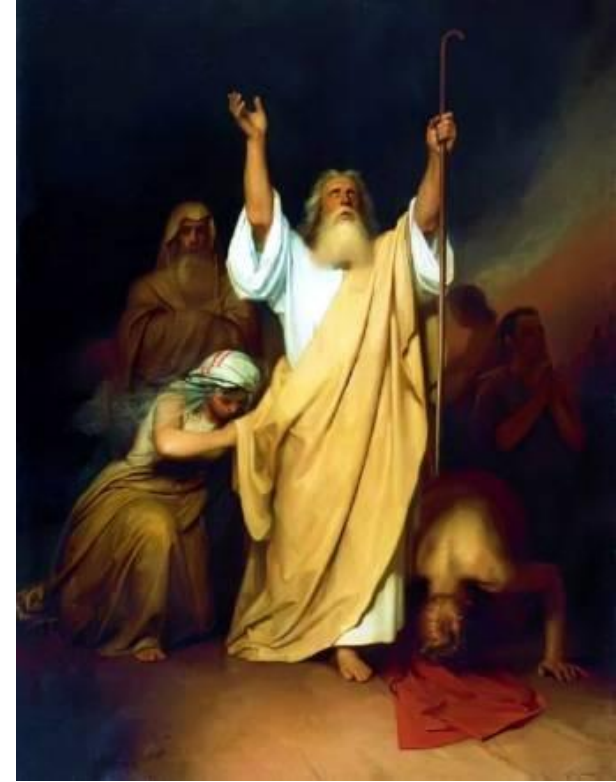
Put do vjere

- **B2c) Vjera, steći pouzdanje**
(אמן Izl **14,31** usp. Post 15,6)
 - Tko? U koga?
- **Zajednica, narod**
- **u Boga i Mojsija (usp. 4,1)**
 - Ako mi ne vjeruju? (4,1)
 - Stanje u **14,10**:
- **Velik strah (ירא), krik (צעק) (14,10)**
 - Izopačenje u **11s**?
- **Napad na Mojsija (11s)**
 - Egipat nema grobnih mjesta?
Uzeo si nas da umremo u pustinji (11)
 - Bolje robovanje (12) – kajinovsko lutanje

Precizna pedagogija

- Mojsijev postupak u **14,13**:
- “Ne bojte se!” (ירא)
- – korijen problema iz v10 (ירא)
 - ⇔ protunapad, povlačenje, obrana
 - “pobojali se (ירא) יהוה” (31)
- יָשַׁע *jāša*‘ spasiti – usred voda
 - Mojsijevo iskustvo u Izl 2
 - + **14,13.30; 15,2**
 - “Gledajte *spasenje!*” (v13)
 - יהוה je *spasio* Izraela (v30)
 - “Postao mi je *spasenje*” (15,2)

Savez na Sinaju

- **B2d) vjerovati u Boga, osloniti se na njega**
 - Na Sinaju (Izl 19,9)
 - **Bog Mojsiju:**
 - **Narod će zauvijek vjerovati u tebe**
 - **Nakon ponude u 19,5:**
 - Slušati moj glas, čuvati moju obvezu
 - Moji, svećenici, sveti narod
 - Temelj povjerenja u Mojsija:
 - **“S tobom ću razgovarati i narod će to čuti”**
-

Pridjevsko značenje

- **Particip glagola: A) negativno,**
- **za nevolje, bolesti, život (Pnz 28)**
- **B) za čovjeka:**
- **Potvrdio se je**
 - **Božji govor kod bune u Br 12,7:**
- **“U cijelom mojem domu on je vjeran”**
 - **Mojsije**
 - **C) Mojsije o Bogu (Pnz 7,9)**
- **Vjeran Bog**
 - **Objašnjenje:**
- **Čuva Savez i milosrđe onima koji ga ljube (Pnz 7,9)**